

TILAME

Tushuntirish xati. Monologik matn. Halima Xudoyberdiyeva hayoti va ijodi.

Fan- O‘zbek tili
O‘qituvchi- Kamaliddinova
Nigora Sirajiddinovna

TIIAME

REJA:

1

- Tushuntirish xati

2

- Monologik matn va uning turlari

3

- Halima Xudoyberdiyeva hayoti va ijodi

4

- “Majnuntol” she’ri

TIIAME

Bilib oling!

Tushuntirish xati ish yoki o‘qish jarayonida shaxs tomonidan sodir etilgan ayrim intizombuzarlik holati va uning sababi ko‘rsatilgan rasmiy ish qog‘ozi hisoblanadi. Tushuntirish xati rahbar talabi bilan aniq va ixcham tarzda yoziladi, dalillar bilan izohlanadi, qo‘s Shimcha asoslov hujjatlari bilan taqdim qilinadi.

Toshkent shahar Olmazor tumanidagi
45-maktab direktori J.Salimovaga
11-B sinf o‘quvchisi S. G‘aniyevadan

Tushuntirish xati

Men 2018-yil 4-aprelda onam betob bo‘lib qolganliklari tufayli darslarga kela
olmadim.

Ilova: Onamning kasalligi haqidagi shifokor ma’lumotnomasi.

2020-yil 5-aprel

(imzo) S. G‘aniyeva

Tushuntirish xati

- Tushuntirish xati xizmat sohasidagi, xizmatga aloqador masalani, uning ayrim jihatlarini yozma izohlovchi va muassasa (bo`lim) rahbariga (ichki) yoki yuqori tashkilotga (tashqi) yo`llanuvchi hujjatdir.
- Yuqoridagi ta'rifdan ko`rinadiki, tushuntirish xati xuddi ma'lumotnoma va bildirishnoma singari ichki va tashqi xususiyatga ega. Keyingi holatda, ya'ni tushuntirish xati yuqori tashkilotga yuborilayotganda, u ko`pincha biror asosiy hujjat (rejalar, hisobotlar, loyihalar)ga ilova tarzida bo`lib, mazkur hujjatni umuman yoki uning ba'zi o`rinlarini qisman izohlab, tushuntirib beradi.

TIIAME

Toshkent shahri

Mirzo Ulug’bek sanoat kolleji

direktori A.Mahamatovga

T.Murodovdan

Tushuntirish xati

2019-yil 19- noyabr. 12-guruhda mashg’ulot

o’tkazilmay qolishi to’g’risida

2019-yil 19-noyabr soat 8.30 da fuqaro himoyasi mashg’ulotiga 26 ta o’quvchidan 4 tasigina keldi. Natijada mashg’ulotni qoldirishga to’g’ri keldi.

Sana

O’qituvchi (Imzo)

T.Murodov

TIIAME

1-mashq. Yuqorida berilgan namuna va so‘z birikmalaridan foydalanib, tushuntirish xati yozing.

Zaruriyat tufayli, betobligi sababli, shifoxonada davolanayotgani uchun, nosozligi tufayli, imkoniyati yo‘qligi tufayli, ob-havo o‘zgarganligi munosabati bilan, xabar berilmaganligi sababli, ruxsat berilmaganligi bois.

Bilib oling!

Monolog yunoncha *monos* - bir necha va *logos* - nutq so‘zlaridan olingan bo‘lib, bir shaxsning bog‘lanishli nutqini bildiradi. Monolog o‘z xususiyatiga ko‘ra 2 xil bo‘ladi. So‘zlovchining to‘g‘ridan to‘g‘ri boshqalarga qaratilgan nutqi ochiq shakldagi monolog yoki *tashqi monolog* deyiladi. Monolog insonning ichki nutqi, ya’ni o‘z-o‘zi bilan so‘zlashuvi tarzida bo‘lsa, yopiq shakldagi monolog yoki *ichki monolog* deyiladi. Monologlar badiiy asarlarda ko‘p uchraydi.

TIIAME

**ABDULLA
QAHHOR**
(1907-1968)

2-mashq. Abdulla Qahhor hikoyalaridan berilgan parchalarni o‘qing. Ichki va tashqi monologik nutqlarni qiyoslang va yozing.

Kampir uning tovushini eshitmadi. U o‘zicha gapirib borar edi: «Burungi zamon bo‘lsa, mana shu maxluqqa tegmasdan ilojing yo‘q edi, desam, Adolat ishonmaydi, o‘lay agar ishonmaydi!» (*«Qizlar» hikoyasidan.*)

San’atkor izvoshchini hayron qoldirib, o‘zidan o‘zi g‘uldirab borar edi. Uyda ham tomog‘idan hech narsa o‘tmadi - ikki piyola choy ichdi, xolos. Unga turib-turib ta’sir qilar edi: «Ashulanı mexayistik aytar emishman! Tovushim yomon bo‘lsa, nega plastinkaga oldi? Tanqid deganiga endi bu kishining ham tanqid qilg‘ulari kelipti... Obbo!...» (*«San’atkor» hikoyasidan.*)

TIIAME

Halima Xudoyberdiyeva (1947)

Halima Xudoyberdiyeva
1947-yil 17-mayda Sirdaryo
viloyatining Boyovut
tumanida dehqon oilasida
tug‘ilgan.

«Otam, - deb eslaydi
shoira, - adabiyotga
ixlosmand odam bo‘lib,
o‘rtoqlari bilan tez-tez
yig‘ilishib turishardi. Ular
chaqchaqlashib suhbat qurib,
kitobxonlik qilganlarida
uyimizda tongotar bazm
bo‘lardi.

TIIAME

Qiblagohim otam kitoblar qiroatini joyiga keltirib, g‘alati, yurakni larzaga keltiruvchi bir xonish bilan o‘qirdilar. Ijodkor bo‘lib, ozgina nimagadir erishgan bo‘lsam, buning uchun men ota-onamning poyiga bosh qo‘yib, ko‘nglimni izhor qilmog‘im lozim».

Halima Xudoyberdiyeva o‘rta maktabdan so‘ng Toshkent Davlat universitetida ta’lim oldi. So‘ngra «Saodat» jurnalida avval bo‘lim boshlig‘i, muharrir o‘rnbosari va keyinchalik bosh muharrir sifatida samarali faoliyat ko‘rsatdi.

Shoira ijodida uning so‘nggi yillarda yaratgan ikki she’riy to‘plami - «Bu kunlarga yetganlar bor» va «To‘marisning aytgani» alohida qimmatga ega.

Halima Xudoyberdiyeva o‘zining «Muqaddas ayol» nomli she’riy to‘plami uchun Davlat mukofotiga sazovor bo‘lgan. 1992-yilda esa unga «O‘zbekiston xalq shoiri» degan yuksak unvon berilgan.

TIIAME

Majnuntol

Majnuntol, ey, egib shox
Sen kimlarga sir aytding.
Baridan bo'ldim ogoh,
O'n aytdingmi, bir aytding.
Siringni suvga solma,
Bargingdan g'am arisin.
Bir siringni ololmay
Yosh dunyolar qarisin.
Sen ham ko'zin yoshini
Hech kim ko'rmas bir naysan.
Faqat ishqinq yashirib
Mendek yig'layolmaysan.

Lug‘at	
majnuntol - плакучая ива	qarimoq - стареть
sir - тайна, секрет	nay - музыкальный инструмент
arimoq - исчезать	типа свирели

Mavzu yuzasidan savol va topshiriqlar:

1. Shoira Halima Xudoyberdiyeva haqida so‘zlab bering.
2. Matnning qanday turlari bor?
3. Dialog va monolog matnlarga xos xususiyatlar haqida ma’lumot bering.
4. Tushuntirish xati qachon va qanday yoziladi?

Uy vazifasi. «Men sevib o‘qigan kitob» mavzusida kichik monologik matn yozing.

TILAME

E‘tiboringiz uchun
rahmat!